

Отримано: 9 серпня 2021 року

Прорецензовано: 6 вересня 2021 року

Прийнято до друку: 20 вересня 2021 року

e-mail: s.fedorenko297@gmail.com

sheremetakateryna12@gmail.com

DOI: 10.25264/2519-2558-2021-11(79)-42-45

Федоренко С. В., Шеремета К. Б. Студіювання фахової мови в лінгводидактичному та власне лінгвістичному аспектах. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»: серія «Філологія»*. Острог: Вид-во НаУОА, 2021. Вип. 11(79). С. 42–45.

УДК: 811.111'25:070(043.3)

Федоренко Світлана Вікторівна,

доктор педагогічних наук, професор,

Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

Шеремета Катерина Борисівна,

здобувачка ступеня «доктор філософії»,

Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

СТУДІЮВАННЯ ФАХОВОЇ МОВИ В ЛІНГВОДИДАКТИЧНОМУ ТА ВЛАСНЕ ЛІНГВІСТИЧНОМУ АСПЕКТАХ

У статті висвітлено процес розвитку наукових уявлень про фахові мови в лінгводидактичному та власне лінгвістичному напрямках середини ХХ–поч. ХХІ століть, систематизовано та конкретизовано низку теоретичних визначень поняття «фахова мова» та його ознак. Наголошено, що сьогодні проблематика вивчення фахових мов вирізняється міждисциплінарною спрямованістю, охоплюючи прикладну лінгвістику, функціональну стилістику, теорію міжкультурної комунікації, лінгводидактичні аспекти викладання мов тощо. Зазначено, що при вивченні фахової мови у лінгводидактичному аспекті її розглядають як предмет професійно орієнтованого навчання, а з точки зору лінгвістичного напрямку фахова мова досліджується як динамічний складник національної мови, де шляхом вивчення спеціальної лексики можна простежити еволюцію спеціальних знань та уявлень. Розглянуто термін «академічна і професійна мова», змістове наповнення якого охоплює те, що до цього часу називали по-різному – технічною мовою, спеціальною мовою, спеціалізованою мовою, мовою для спеціальних цілей, фаховою мовою, тобто мовою професійної діяльності. актуальність, вимагає комплексного вивчення основних положень теорії фахових мов на основі аналізу її студіювання.

Ключові слова: академічна і професійна мова, дискурсивна спільнота, мова для спеціальних цілей, фахова мова, лінгвістичний аспект, лінгводидактичний аспект, національна мова, субкод.

Svitlana Fedorenko,

Doctor of Educational Sciences, Professor,

National Technical University of Ukraine "Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute"

Kateryna Sheremeta,

PhD student,

National Technical University of Ukraine "Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute"

STUDYING A PROFESSIONAL LANGUAGE IN LINGUODIDACTIC AND LINGUISTIC ASPECTS

The article focuses on the process of developing scholarly ideas on professional languages in the linguodidactic and linguistic aspects in the middle of the XXth–early XXIst centuries. Some theoretical definitions of the notion "professional language" and its features are systematized and concretized. It is emphasized that today the issues of studying professional languages are characterized by interdisciplinary orientation, covering applied linguistics, functional stylistics, theory of intercultural communication, linguodidactics, etc. It is noted that in the linguodidactical aspect, the professional language is considered as a subject of professionally oriented learning, and from the point of view of linguistic direction, professional language is viewed as a dynamic component of the national language. It is concluded that the professional language as a functional variety of the national language is a historical category with its own specifics, and in terms of its place in the national language, the professional language is considered as: 1) a general language structure of the national language in the status of an autonomous fragment; 2) an integral part of the national language. The term "academic and professional language" is highlighted, referring to the type of the language used by discursive communities or groups of professionals who share common values and use the same genres and terminology for communication.

Key words: academic and professional language, discursive community, language for specific purposes, professional language, linguistic aspect, linguodidactic aspect, national language, subcode.

Постановка проблеми. Сьогодні інтерес дослідників до функціонування сучасних фахових мов виникає не лише в межах філологічної науки, а як реакція на практичну зорієнтованість, викликану потребами професійної комунікації в умовах зростаючої міждисциплінарності знань, коли постає проблема гармонізації міжмовних чинників та водночас з'являється необхідність стандартизації певних пластів тієї чи іншої фахової мови задля успішного процесу професійного спілкування фахівців, які розмовляють різними мовами. До того ж, у сучасних умовах динамічність і безперервність наукових досліджень забезпечує подальшу спеціалізацію науково-технічної сфери, відповідно сприяючи появі нових фахових мов задля забезпечення потреб професійної комунікації. У цій ситуації очевидною постає значущість формування фахових мов та свідомо зорієнтованість на їхнє створення.

Крім того, сучасний етап розвитку суспільства характеризується широкими міжкультурними зв'язками, необхідними для вирішення низки нагальних проблем, що стосуються всього людства в цілому. Прояв цієї тенденції виявляється й в інтересі до фахових мов, які слугують ефективним засобом для обміну інформацією та досвідом у різних сферах професійної діяльності.

Актуальність дослідження зумовлена тим, що сучасна професійна діяльність у різних сферах характеризується високими темпами зростаючої спеціалізації та збільшенням обсягу і швидкості обміну інформацією. У зв'язку з цим мови професійного спілкування – фахові мови – потребують глибшого вивчення, а тому дедалі частіше стають об'єктами лінгвістичних досліджень і в Україні, і за кордоном.

Зв'язок авторського доробку із важливими науковими та практичними завданнями. Постійна потреба оновлення фахових мов, розширення їхнього лексичного діапазону в умовах сьогодення, коли фахові знання швидко втрачають свою актуальність, вимагає комплексного вивчення основних положень теорії фахових мов на основі аналізу її студіювання. Саме постановка і розгляд у статті питання зв'язку лінгводидактичного та власне лінгвістичного напрямів вивчення поняття «фахова мова» є одним із основоположних у комплексі важливих наукових і практичних завдань сучасної лінгвістичної науки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Шляхом аналізу наукових джерел з досліджуваної проблеми встановлено, що сьогодні проблематика вивчення фахових мов вирізняється міждисциплінарною спрямованістю, охоплюючи прикладну лінгвістику, функціональну стилістику, теорію міжкультурної комунікації, лінгводидактичні аспекти викладання мов тощо.

Студіювання фахових мов репрезентовано різноаспектними дослідженнями, зокрема: загальні характеристики фахових мов (І. Павлюк, Л. Півнюва та ін.); стандартизація терміносистем різних фахових мов (І. Асмукович, Ю. Зацний, Т. Кияк, Л. Симоненко, О. Романова, Е. Скороходько та ін.); когнітивний аспект терміносистем фахових мов (М. Володіна, О. Голованова, В. Дем'янков, О. Кубрякова, Л. Науменко та ін.); окремі фахові мови (Л. Вергун, І. Котеленець, З. Куделько, А. Міщенко, Н. Пасічник Р. Пилипенко та ін.); лінгводидактичні аспекти фахових мов (Т. Бунгартен, Дж. Вігнер, П. Стрєвенс, Т. Хатчінсон, Л. Хоффманн та ін.).

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття. Висвітлення у статті процесу розвитку наукових уявлень про фахові мови в лінгвістичній науці середини ХХ–початку ХХІ ст. розширює межі наукового пізнання аналізованого лінгвістичного феномену. Поглиблення таких досліджень створює аргументоване теоретичне підґрунтя для вивчення фахових мов конкретних галузей.

Новизна. Вперше введено до українського наукового обігу термін «академічна і професійна мова», змістове наповнення якого охоплює те, що до цього часу називали по-різному – технічною мовою, спеціальною мовою, спеціалізованою мовою, мовою для спеціальних цілей, фаховою мовою, тобто мовою професійної діяльності.

Методологічне або загальнонаукове значення. Методологічною основою нашої наукової розвідки стали основні підходи діалектики наукового пізнання – системний, діахронний та функціональний. Використано загальнонаукові методи аналізу й синтезу, що становлять собою діалектичну єдність протилежностей.

Викладення основного матеріалу. Розвиток теорії фахових мов другої половини ХХ ст.–початку ХХІ ст. здійснюється в двох напрямках: лінгводидактичному (досліджуються методи навчання мови для спеціальних цілей як засобу спілкування в академічній, професійній та соціально-громадській сферах) і власне лінгвістичному із застосуванням спеціальних методів. Розглянемо детальніше кожний із зазначених напрямів.

Щодо лінгводидактичного (викладання мов для спеціальних цілей) напрямку, то британські вчені Т. Хатчінсон і А. Вотерс [20] виділили дві ключові історичні події, які вплинули на розвиток англійської мови як мови для спеціальних цілей (Languages for Specific Purposes): 1) закінчення Другої світової війни; 2) світова нафтова криза 1970-х рр. Британські дослідники обґрунтували це, по-перше, тим, що в післявоєнний період у світі спостерігалось безпрецедентне зростання наукової, технічної та економічної співпраці між різними країнами і багато в чому завдяки економічній могутності США англійська мова стала мовою міжнародного спілкування [20]. По-друге, нафтова криза 1970-х рр. призвела до того, що в нафтовидобувні країни почав надходити західний капітал, а разом з ним і нові науково-виробничі технології, основною мовою яких була англійська. В результаті цього процес навчання англійської мови почали визначати потреби суспільного розвитку, а не індивідуальні переваги викладачів [20].

Витоки зазначеного вище неможливо відокремити від значних соціальних змін та масового економічного розвитку, що відбулися після 1945 р. у, так званій, третій хвилі глобалізації [21]. Британський дослідник, викладач коледжу ім. Вольсона (Wolfson College) Оксфордського університету П. Стрєвенс визначав «викладання мови для спеціальних цілей» (special purpose language teaching) як «основу для загального освітнього потоку суспільних змін» [26, с. 146].

Свою чергою, французький мовознавець Дж. Вігнер [28] уважав, що методика викладання мови для спеціальних цілей була розроблена як результат реакції у педагогічних колах дидактів середини ХХ століття на аудіовізуальні методи вивчення іноземних мов та зростаючий вплив комунікативних підходів у цій сфері. Хоча загалом вивчення мови для спеціальних цілей, на переконання Дж. Вігнера, було спрямовано на задоволення комунікаційних потреб швидко зростаючих індустріальних країн та подолання бар'єрів у спілкуванні шляхом просування «глобальних» мов, таких як англійська та французька [28].

Таким чином, після Другої світової війни мова для спеціальних цілей розглядалася як ефективний засіб підвищення продуктивності праці й сприяння торгівлі зокрема та підйому багатонаціонального капіталізму й модернізації світу загалом. Одночасно ідеології прогресу та бажання сприяти міжнародному спілкуванню, обміну студентами та порозумінню підтримували різні міжнародні організації (наприклад, Організація Об'єднаних Націй) [20].

Слід зазначити, що авторство англомовного терміна *Languages for Specific Purposes* належить Т. Хатчінсону та А. Вотерсу [20], які ввели його в ужиток у 1987 р., окресливши систему різновидів англійської мови для спеціальних цілей (English for Specific Purposes), з-поміж яких англійська для бізнесу й економіки (English for Business and Economics) та англійська для соціальних наук (English for Social Sciences). Остання охоплює англійську мову для медицини (English for Medical Studies), англійську для психологів (English for Psychology) тощо. Примітно, що про функціонування в англійській мові певних «технічних мов» (technical languages) в різних сферах професійної діяльності, що мають власні «технічні вокабуляри» (technical vocabularies) зі спеціальними та жаргонними компонентами, наголошували відомі професори Гарвардського університету Дж. Гріноу і Дж. Кітредж ще в 1901 р. [16, с. 43-54].

Щодо лінгвістичного напрямку вивчення фахових мов, то, як зазначає українська філологиня А. Міщенко [4], першими у цій сфері були дослідники-структуралісти Празької школи. Ці вчені під час роботи Міжнародного конгресу славістів (1929 р.) наголосили на функціональних особливостях мови та варіативності мовлення з огляду на комунікативну ситуацію. І саме представники вказаної наукової школи виокремили функціональність мови в самостійну дисципліну, яка в країнах Східної Європи набула популярності як теорія функціональних стилів, а в Західній Європі – була розвинута до лінгвістики фахових мов [4, с. 16-17]. На думку Т. Хатчінсона та А. Вотерса [20], зміна формальної парадигми на функціональну мала значний вплив на розвиток фахових мов та стала революцією в лінгвістичній науці. Це призвело до того, що мовознавці

почали зосереджувати увагу не на формальних характеристиках мов, а на ситуативних контекстах, в яких відбувається комунікація, та досліджувати обумовленість мовної варіативності ситуацією спілкування [20].

У межах існуючих лінгвістичних досліджень наукове питання про місце і статус фахової мови в складі національної мови й досі залишається дискусійним. Так, Х. Сейгер під фаховою мовою розуміє «напівавтономну комплексну семіотичну систему», основою для якої слугує загальнонаціональна мова [25, с. 326]. Деякі автори [3; 14; 17] розглядають фахові мови як «обмежене вживання національної мови». Зокрема чеські лінгвісти Л. Дрозд і М. Рудній визначили фахову мову як функціональний різновид тієї чи іншої сучасної розвинутої національної мови [14, с. 32]. Подібної думки дотримується А. Комарова, яка тлумачить фахову мову як особливий вид «мови в цілому, що характеризується вираженими категоріальними (понятійними і мовними) властивостями та використовується у спілкуванні на ту чи іншу професійну тему [3, с. 12].

Найбільш відомий німецький дослідник в аналізованій сфері Л. Хоффманн розглядав фахову мову як сукупність усіх мовних засобів, що використовуються в обмеженій професійною сферою комунікативній ситуації задля досягнення взаєморозуміння між фахівцями певної галузі [19, с. 307]. Інший німецький мовознавець Т. Ролке визначає фахову мову як мовну систему, що характеризується певними лінгвістичними (лексика, семантика, граматики) й екстралінгвістичними ознаками (сфера людської діяльності, територіальний простір тощо), та актуалізується потребами спілкування в межах певних спеціальних сфер (наука, техніка, виробництво, сільське господарство, транспорт тощо) [24]. Повідомлення спеціалізованої інформації може відбуватися у вузькому колі спеціалістів, або ж може бути адресовано неспеціалістам (як процес популяризації). Популяризація професійно орієнтованої інформації в меншій мірі спеціалізації є дуже корисною сьогодні в умовах зростаючого накопичення та передачі нових знань, оскільки її можуть зрозуміти багато людей [13].

Професійно орієнтована тематика, спеціальні цілі спілкування спонукають фахівців використовувати фахову мову, що в меншій мірі залежить від національної приналежності комунікантів та їхніх ідеологічних переконань. У своєму дослідженні М. Алесон [9] пов'язує проблему спеціалізованої мови з дискурсивною спільнотою: «однією з ключових особливостей, що характеризують будь-яку фахову мову, є її тісний зв'язок з потребами певної дискурсивної спільноти, яка нею користується» [9, с. 15]. Зазначимо, термін «дискурсивна спільнота» застосовується на позначення групи людей, які поділяють певні практики використання мови. Дискурсивні спільноти формуються на основі спільної потреби у встановленні правил щодо використання ними мови, зокрема фахової [9, с. 15].

На думку іспанської філологині Т. Кабре [12], будь-яка фахова мова має набір субкодів (вони частково збігаються з субкодами загальної мови), кожен з яких визначається певними особливостями, такими як: предметне поле, тип співрозмовників, ситуація, наміри мовців, контекст (у якому відбувається комунікативний обмін), тип обміну інформацією тощо. За словами дослідниці, фахові мови мають багато спільних рис із загальною мовою і вони містять такі характеристики:

«1. Спеціальні предметні поля, які не є частиною загальних знань мовців; вони є об'єктом конкретного освітнього процесу.

2. Мовці, які володіють певним типом фахових знань, а отже є спеціалістами конкретної предметної сфери. Разом з тим, реципієнтами можуть бути інші експерти або широка громадськість, які пасивно беруть участь у професійно орієнтованому спілкуванні під час здобуття спеціальних знань.

3. Фахова комунікація, як правило, має офіційний характер та відбувається в ситуаціях, що регулюються професійними або науковими критеріями.

4. Фахові мови характеризуються певною мовною (термінологічні одиниці) та текстовою специфікою (типи текстів).

5. Фахова мова не є структурно монолітною, а допускає такі варіації відповідно до комунікативної ситуації: 1) ступінь абстрагування, який залежить від тематичного поля, одержувачів інформації та комунікативної мети відправника; 2) комунікативна мета, що визначає той чи інший тип тексту; 3) географічні, історичні та соціальні діалекти; 4) особистий стиль спілкування.

6. Фахові мови мають низку прагматичних та мовних характеристик, що дозволяє розглядати їх як частину загальнонаціональної мови. Ці мови перетинаються з мовою загального призначення, з якою вона не лише мають спільні риси, а й підтримують постійний обмін лексичними одиницями» [11, с. 65-66].

Т. Кабре стверджує, що «кожна фахова мова може бути оновлена на різних рівнях спеціалізації у процесі суспільного розвитку» [11, с. 124]. На переконання дослідниці, на це впливають три основні площини, якими визначається фахова мова:

1) спеціалізована тематика (не входить до складу загальних знань та є предметом спеціального вивчення);

2) комуніканти (фахівці, які володіють специфічними знаннями у межах певної спеціалізованої тематики, здобутими в результаті навчання; адресатами певної тематики в комунікативному процесі можуть бути як фахівці з певної тематики, які можуть в інтерактивному комунікативному процесі стати відправниками інформації, так і інші комуніканти, які в якості учнів отримують спеціалізовану інформацію);

3) комунікативні ситуації (обумовлюють специфічний характер мовного коду, оскільки вони регулюються професійними або науковими чинниками) [11, с. 139].

Окрім розгляду фахової мови як функціонального різновиду тієї чи іншої сучасної розвинутої національної мови, у сучасній лінгвістиці існують різноаспектні наукові розвідки з вивчення аналізованого феномену. Так, А. Раздубєв уважає, що будь-яка фахова мова є «частиною літературної мови, що описує певну спеціалізовану предметну галузь та має лексико-граматичні обмеження, задані тематично однорідною сферою функціонування цієї мови й обумовлені ситуацією спілкування в межах професійної (науково-технічної) діяльності» [7, с. 39]. Французький лінгвіст П. Лера розглядає фахову мову як «вектор спеціалізованих знань» у системі природної мови [22, с. 20]. Своєю чергою, Л. Скворцов [8] під фаховими мовами розуміє соціальні діалекти, які виникають у результаті соціальної диференціації суспільства по вертикальній лінії. За твердженням ученого, та чи інша фахова мова не може існувати без постійного зв'язку із спільною національною мовою [8]. Український мовознавець Т. Кияк, протиставляючи фахову мову загальнонаціональній, зазначав, що перша бере початок з останньої [2, с. 3].

Натомість фахова мова, будучи введеною одночасно в прагматичні умови функціонування національної мови та спеціальної галузі знання, є самостійним елементом національної мови; вона формується зі спеціального словника та особливого стилістичного використання лексичних і синтаксичних засобів [10, с. 28]. Чеські дослідники Л. Дрозд і В. Сейбіцке

визначають професійну мову так: «низку мовних засобів, які закріплені за певною сферою людської діяльності та характеризують конкретну стилістичну сферу і поширюються на інші стилістичні шари та типи лексики» [15, с. 81].

Таким чином, фахову мову як системне явище виявляють її лінгвістичні характеристики, що відрізняють її від загальноживаної мови на всіх мовних рівнях. Разом з тим специфічність лексичного складу фахових мов не слід перебільшувати. Дослідники [1; 5; 6; 17; 18; 24; 27] єдині в думці, що межа між спеціальною та загальноживаною лексикою мінлива: постійно відбувається переміщення частини спеціальних слів в загальноживані. Цьому сприяє ряд об'єктивних факторів, один з яких – постійна взаємодія мов для спеціальних цілей з загальноживаною мовою.

Як зазначає іспанська філологиня, викладачка Університету Аліканте (Іспанія) Р. Мотос, визначальними тенденціями розвитку сучасного світового співтовариства на початку ХХІ століття є міждисциплінарність, спеціалізація та потреба в навчанні впродовж усього життя. У результаті, це призвело до появи комплексного лінгвістичного феномену «академічна і професійна мова» (Academic and Professional Language) [23, с. 4]. Іспанська дослідниця стверджує: «термін «академічна і професійна мова» – це новітній термін, змістове наповнення якого охоплює те, що до цього часу називали по-різному – технічною мовою, спеціальною мовою, спеціалізованою мовою, мовою для спеціальних цілей, фаховою мовою, тобто мовою професійної діяльності. Цей термін стосується типу мови, що використовується конкретними професійними спільнотами або групами фахівців, які поділяють спільні цінності та використовують однакові жанри і термінологію для спілкування» [23, с. 4]. Слід зазначити, що в сучасному українському мовознавстві фахова мова зрідка термінується як «мова науки» (О. Романова), «субмова» (Л. Денисюк), «підмова» (Н. Жданова), «мова спеціального призначення» (Л. Туровська).

Головні висновки. Отже, при вивченні фахової мови у лінгводидактичному аспекті її розглядають як предмет професійно орієнтованого навчання, а з точки зору лінгвістичного напрямку фахова мова досліджується як динамічний складник національної мови, де шляхом вивчення спеціальної лексики можна простежити еволюцію спеціальних знань та уявлень.

На основі вивчення праць вітчизняних і закордонних учених-мовознавців можемо стверджувати, що існує декілька варіантів розгляду фахової мови щодо її місця в національній мові: 1) фахова мова як загальна мовна структура в складі національної мови у статусі автономного фрагменту; 2) фахова мова як невід'ємний залежний складник національної мови. Вивчивши науку здобутки в аналізованій сфері, ми ще раз переконалися, що фахова мова як функціональний різновид національної мови є історичною категорією зі своєю специфікою.

Перспективи використання результатів дослідження. Перспективу подальших розвідок убачаємо в комплексному дослідженні проблеми типології текстів фахової мови американської вищої освіти.

Література:

1. Васильева Н. В. Языки для специальных целей и норма. *Естественный язык, искусственные языки и информационные процессы в современном обществе* / отв. ред. Р. Г. Котов. Москва : Наука, 1988. С. 55–69.
2. Кияк Т. Вузкогалузеві терміни як основа формування та квазіреферування фахових текстів. *Вісник Нац. ун-ту «Львівська політехніка». Серія «Проблеми української термінології»*. 2008. № 620. С. 3–5.
3. Комарова А. И. Язык для специальных целей (LSP): теория и метод. Москва : МААП, 1996. 193 с.
4. Міщенко А. Л. Лінгвістика фахових мов та сучасна модель науково-технічного перекладу: монографія. Вінниця : «Нова книга», 2013. 448 с.
5. Павлюк І. Б. Провідні характеристики фахових мов. *Проблеми семантики слова, речення та тексту: зб. наук. праць*. 2012. Вип. 28. С. 322–329.
6. Півнюба Л. Мова спеціального призначення як об'єкт лінгвістичних студій. *Українська мова*. 2014. № 4. С. 117–125.
7. Раздубов А. В. Современный английский подязык нанотехнологий: структурносемантическая, когнитивно-фреймовая и лексикографическая модели : дис... кандидата филологических наук: 10.02.04. Пятигорск, 2013. 241 с.
8. Скворцов Л. И. Вопросы терминологии и терминотворчества в эпоху НТР. *Терминология и культура речи*. 1981. С. 5–28.
9. Aleson M. An overview of the evolution of English lexicography in the industries of leisure and tourism. *New Approaches to Specialized English Lexicology and Lexicography* / ed. I. Balteiro. Newcastle upon Tyne: Cambridge Scholars Publishing, 2013. P. 15–46.
10. Bungarten Th. Hinsichten zu einer Theorie von Fachsprachen. Zur Einführung. *Fachsprachentheorie: FST I betreut und hrsg. von Theo Bungarten*. 1993. Bd. I. S. 13–35.
11. Cabre M. T. Terminology: Theory, Methods and Applications. Amsterdam : John Benjamin Publishing, 1999. 247 p.
12. Cabré T. M. Terminology. Theory, methods and applications. *Terminology*. 2003. Vol. 9, № 2. P. 163–199.
13. Coancă M. Common Language Versus Specialized Language. *Romanian Economic Business Review. Romanian-American University*. 2011. Vol. 5, № 1. P. 195–199.
14. Drozd L., Roudny L. Language Planning and Standardization of Terminology in Czechoslovakia. *International Journal of the Sociology of Language*. 1980. № 23. P. 29–42. <https://doi.org/10.1515/ijsl.1980.23.29>
15. Drozd L., Seibicke W. Deutsche Fach- und Wissenschaftssprache: Bestandsaufnahme, Theorie, Geschichte Wiesbaden : Oscar Brandstetter Verlag, 1973. 207 s.
16. Greenough J. B., Kittredge G. L. Words and their ways in English speech. London : Macmillan, 1907. 431 p.
17. Halliday M. A. K., McIntosh A., Strevens P. The linguistics sciences and language teaching. Longman, 1964. 322 p.
18. Heller K. Der Wortschatz unter dem Aspekt des Fachwortes. Versuch einer Systematik. *Wissenschaftliche Zeitschrift der Karl-Marx-Universität Leipzig*. 1970. Vol. 19. S. 531–544.
19. Hoffmann L. Vom Fachwort zum Fachtext. Tübingen : Gunter Narr Verlag, 1988. 265 S.
20. Hutchinson T., Waters A. English for Specific Purposes: A learning-centred approach. Cambridge : CUP, 1987. 183 p.
21. Kumaravadivelu B. Dangerous liaison: Globalization, empire and TESOL. *Re-locating TESOL in an age of empire* / ed. J. Edge. Basingstoke, England : Palgrave Macmillan, 2006. P. 1–26.
22. Lerat P. Les langues spécialisées. Paris: PUF (Presses universitaires de France), 1995. 201 p.
23. Motos R. M. 2013. The role of interdisciplinarity in lexicography and lexicology. *New Approaches to Specialized English Lexicology and Lexicography* / ed. Isabel Balteiro. Newcastle upon Tyne : Cambridge Scholars Publishing, 2013. P. 3–13.
24. Roelcke T. Fachsprachen. Berlin: Erich Schmidt Verlag GmbH, 2005. 250 s.
25. Sager J. C. Terminology and the Technical Dictionary. *Lexicographica. Series Maior 1* / ed. R.R.K. Hartmann. Tübingen : Max Niemeyer, 1984. P. 315–326.
26. Strevens P. Special-purposed language learning: A perspective. *Language Teaching and Linguistics Abstracts*. 1977. Vol. 10, № 3. P. 145–163.
27. Strevens P. ESP after twenty years: A re-appraisal. *ESP: State of the Art* / ed. M. Tickoo. Singapore : SEAMEO Regional Centre, 1988. P. 1–13.
28. Vigner G. Didactique fonctionnelle du français. Paris: Hachette, 1980. 241 p.